

the affiliation of the planned activity to the first or second list of planned activities and facilities. This indicates that the Law of Ukraine "On Environmental Impact Assessment" should be limited to one list of these planned activities and facilities.

Keywords: environmental impact assessment, scope, planned activities, environmental protection, environmental legislation.

DOI: 10.33766/2524-0323.93.223-232

УДК 349.6:347.195(477)

Комарницький В. М., доктор юридичних наук, професор, ректор Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка (м. Северодонецьк, Україна)

e-mail: mail@lduvs.edu.ua

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1510-2395>

ЗУПИНЕННЯ (ПРИПИНЕННЯ) ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У РАЗІ ПОРУШЕННЯ НИМИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОЦІНКУ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

У статті розглядаються питання зупинення та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними вимог законодавства про оцінку впливу на довкілля. Аналізуються розвиток правового регулювання відносин, пов'язаних із застосування зазначеного заходу реагування на відповідні правопорушення; акцентується увага на його недоліках (правового регулювання), обґрунтовуються пропозиції щодо їх усунення. Зокрема, доводиться доцільність коригування законодавчих підстав, за яких має здійснюватися зупинення та припинення експлуатації підприємства чи окремих його цехів (дільниць), у процесі чого порушуються екологічні умови, визначені у виводку з оцінки впливу на довкілля; аргументуються пропозиції щодо уточнення кола осіб, котрі мають право подавати до суду позови про зупинення діяльності підприємств; звертається увага на неузгодженість законодавчих приписів щодо зупинення діяльності підприємств у разі порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля.

Ключові слова: зупинення (припинення) діяльності підприємств, оцінка впливу на довкілля, планована діяльність, екологічні правопорушення, охорона довкілля.

Постановка проблеми. У юридичній літературі (науковій, навчальній) зупинення (припинення) діяльності підприємств, що є екологічно небезпечними, розглядається як один із заходів державного примусу, що застосовується в галузі охорони навколишнього природного середовища. Прийняття Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (2017 р.)^[1] викликає потребу в проведенні щодо нього спеціальних досліджень, спрямованих на особливості зупинення та припинення діяльності підприємств у даній сфері суспільних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правові аспекти зупинення та припинення діяльності підприємств у сфері охорони навколишнього природного середовища досліджувалися в роботах Є. Алексеевої, А. Бобкової, П. Гвоздика, А. Деркача, М. Єрофєєва, В. Зуєва, Н. Красіліч, Н. Малишевої, Т. Третяка, Ю. Шемшученка та ін. У працях зазначених авторів акцентувалася увага на підставах та

умовах застосування зазначеного заходу реагування на екологічні правопорушення, неузгодженостях законодавства, що встановлює порядок зупинення та припинення діяльності підприємств. Нині є потреба в поширенні даного роду досліджень з приводу застосування зазначеного заходу у сфері оцінки впливу на довкілля, що сьогодні відіграє ключову роль у забезпеченні екологічного правопорядку в країні.

Формулювання цілей. Метою статті є аналіз законодавства, що регулює порядок застосування зупинення та припинення діяльності підприємств, а також обґрунтування рекомендацій щодо його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Зупинення та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля є ефективним заходом запобігання та нейтралізації негативних впливів на довкілля різного роду виробничих та інших господарських об'єктів.

Уперше в екологічному законодавстві України приписи про припинення, обмеження чи тимчасову заборону (зупинення) діяльності, що здійснюється з порушеннями законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з'явилися в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» № 1264-ХІІ від 25.06.1991 р. [2], який у своїй первинній редакції надавав відповідні повноваження Кабінету Міністрів, місцевим радам, Верховній Раді АРК (статті 14, 15, 17). Право застосовувати такий захід мав і «спеціально уповноважений орган державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів» (Міністерство охорони навколишнього природного середовища і його органи на місцях) (ст. 20). До його компетенції, зокрема, було віднесено «обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів, незалежно від їх підпорядкування та форм власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вимог дозволів на використання природних ресурсів, з перевищенням лімітів викидів і скидів забруднюючих речовин».

З метою визначення механізму реалізації відповідних повноважень зазначених органів держави, Верховна Рада України постановою від 20.10.1992 р. № 2751-ХІІ затвердила «Порядок обмеження, зупинення (тимчасово) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища» [3]. Згідно з цим Порядком застосовувалася адміністративна процедура прийняття уповноваженими органами рішення щодо застосування такого заходу до підприємств, установ, організацій у разі порушення ними екологічних нормативів, екологічних стандартів, а також вимог екологічної безпеки (зокрема, у разі відсутності споруд, устаткування і пристроїв для очищення викидів і скидів або їх знешкодження, а також приладів контролю за кількістю і складом забруднюючих речовин та характеристиками шкідливих факторів на підприємствах, діяльність яких пов'язана зі шкідливим впливом на навколишнє природне середовище, або порушення правил експлуатації зазначених споруд, устаткування, пристроїв і приладів; відсутності або нездійснення заходів, спрямованих на запобігання залповим викидам і скидам, що створюють високі та екстремально високі рівні забруднення повітряного та водного басейнів і

грунтів, становлять небезпеку для здоров'я та життя людей, тваринного і рослинного світу тощо). Це рішення можна було оскаржити в судовому порядку.

Радикальні зміни організаційного характеру в застосуванні процедури обмеження, зупинення (тимчасово) чи припинення діяльності підприємств відбулися 16.10.2012 року, коли був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації повноважень органів виконавчої влади у сфері екології та природних ресурсів, у тому числі на місцевому рівні» [4]. На підставі цього Закону до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» були внесені зміни, за якими відповідними повноваженнями був наділений лише центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів, а всі інші державні органи їх позбавлялися.

Невдовзі, на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 р. № 1193-VII [5], втратив чинність Порядок обмеження, зупинення (тимчасово) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища, затверджений Постановою Верховної Ради України від 20.10.1992 р. № 2751-XII. Це мало статися, бо він уже морально застарів, не узгоджувався з приписами інших законодавчих актів, котрі запровадили судовий порядок прийняття рішень із відповідного питання.

У Цивільному кодексі України (частина друга ст. 293) [6], зокрема, встановлено, що «Діяльність фізичної та юридичної особи, що призводить до нищення, псування, забруднення довкілля, є незаконною. Кожен має право вимагати припинення такої діяльності. Діяльність фізичної та юридичної особи, яка завдає шкоди довкіллю, може бути припинена за рішенням суду».

Загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю), установлені Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (частина п'ята ст. 4) [7] серед інших визначають, що «Виробництво (виготовлення) або реалізація продукції, виконання робіт, надання послуг суб'єктами господарювання можуть бути зупинені повністю або частково виключно за рішенням суду».

Судовий розгляд справ за зверненням суб'єкта владних повноважень щодо припинення юридичних осіб чи підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців у випадках, визначених законом, регламентований Кодексом адміністративного судочинства України (пункт 4 частини 6 ст. 12, пункт 3 частини 1 ст. 263) [8].

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» поповнив склад законів, котрі містять положення про тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, визначивши особливості застосування цього заходу у сфері оцінки впливу на довкілля. За статтею 16 цього Закону тимчасова заборона (зупинення) діяльності підприємств чи окремих їх цехів (дільниць) й одиниць обладнання застосовується в разі порушення законодавства у сфері оцінки впливу на

довкілля, зокрема в разі недотримання під час провадження господарської діяльності, експлуатації об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, – до моменту забезпечення виконання таких екологічних умов. А припинення, тобто повне припинення експлуатації підприємства чи окремих його цехів (дільниць) й одиниць обладнання здійснюється у двох випадках: а) у разі провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, без здійснення такої оцінки та отримання рішення про провадження планованої діяльності; б) при систематичних порушеннях у сфері оцінки впливу на довкілля, що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин. Рішення про тимчасову заборону (зупинення) або припинення діяльності в зазначених випадках має прийматися виключно судом на підставі позовів відповідних осіб. Останні в коментованій статті визначені досить широко: це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів; його територіальні органи та інші особи, права та інтереси яких порушено.

Зазначені положення коментованої статті викликають певні міркування. Насамперед вони стосуються підстав застосування зазначених заходів. У випадку тимчасової заборони (зупинення) діяльності підприємств чи окремих їх цехів (дільниць) й одиниць обладнання це порушення екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля та врахованих у рішенні про провадження планованої діяльності й проектах будівництва та іншої господарської діяльності. За формально юридичного підходу таке можна тлумачити як можливість зупинення діяльності підприємства лише за самим фактом порушення відповідних екологічних умов. Але ж це не так. Важливою підставою для його застосування в разі скоєння даного порушення є його наслідки – створення небезпеки для життя, здоров'я людей чи довкілля. Це чітко виписано в Цивільному кодексі України (частина друга ст. 293), який припинення діяльності фізичних і юридичних осіб зв'язав із заподіянням такою діяльністю шкоди довкіллю (призводить до нищення, псування, забруднення довкілля). Тож у частині другій коментованої статті підставу для тимчасової заборони (зупинення) діяльності підприємств слід уточнити, зафіксувавши, що це має відбутися в разі недотримання екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності та проектах будівництва й іншої господарської діяльності, яке створює небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля.

З приводу ж підстав для застосування такого заходу, як припинення (повне припинення) діяльності, слід зазначити наступне. Не викликає зауважень перша з підстав, за якою припинення експлуатації підприємства чи окремих його цехів (дільниць) й одиниць обладнання здійснюється в разі провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, без здійснення такої оцінки та

отримання рішення про провадження планованої діяльності, адже в даному випадку йдеться про пряме порушення, ігнорування, нехтування обов'язкових приписів закону щодо здійснення оцінки впливу, що несе в собі ризик заподіяння шкоди довкіллю. Така діяльність, безумовно, має бути припинена, а службові особи суб'єкта господарювання, котрі допустили таку діяльність, у залежності від екологічних наслідків її впливу на довкілля, – притягнуті до адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Іншою підставою припинення діяльності є систематичні порушення у сфері оцінки впливу на довкілля, що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин. Вочевидь, йдеться про таке порушення, як недотримання під час провадження господарської діяльності екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля, зафіксованих у рішенні про провадження господарської діяльності та врахованих у проектах будівництва та іншої господарської діяльності. Питання виникає щодо розуміння в контексті даного порушення терміна «систематичні» («систематичні порушення»). Він несе оціночне навантаження, але зміст його лишився не розкритим. На практиці це, може, призведе до ускладнень у тлумаченні такого оціночного припису, доведенні того, що має місце систематичність у скоєнні даного роду порушень. Утім це зауваження має відношення лише до змісту відповідного формулювання, не зачіпає його призначення. З огляду ж на нього, можна дійти висновку, що посилання в коментованій статті на систематичні порушення, незалежно від кількості порушень, як підстава припинення відповідної діяльності, виглядає недоречною. Зауважимо, що встановлення факту порушення екологічних умов, «що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин», робить неможливим перехід їх у систематичні, адже на практиці в цьому випадку при кожній новій перевірці додержання екологічних умов діяльності відповідного підприємства, його окремих господарських підрозділів буде фіксуватися одне й те ж порушення, яке неможливо усунути. Цього не повинно бути (не може бути). Небезпечно для довкілля джерело техногенних впливів (підприємство, де має місце порушення екологічних умов діяльності, яке не можна усунути з різних причин) має бути оперативно нейтралізовано шляхом повного припинення його діяльності. Тому слід в частині третьій ст. 16 коментованого Закону слово «систематичні» вилучити із контексту «порушення у сфері оцінки впливу на довкілля, що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин».

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля (частина 4 ст. 16) передбачає судовий порядок прийняття рішення про тимчасову заборону (зупинення) або припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля за позовом «центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів, його територіальних органів або за позовом інших осіб, права та інтереси яких порушено». Надання за цим приписом права оскаржувати протиправну діяльність підприємств широкому колу осіб можна було б втрати, якби воно (коло осіб) було конкретизовано. Оскільки цього не

зроблено, то виникають питання щодо того, а хто може бути включений до складу «інших осіб», котрі мають право подавати до суду відповідні позови, і чи можуть у вирішенні цього питання допомогти інші закони України. Останні, утім, пропонують тут різні варіанти. Зокрема, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» право подавати позови до суду про відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, надав «Кожному громадянину України» (пункт «и» частини першої ст. 9) та «Громадським природоохоронним організаціям» (пункт «ж» частини першої ст. 21). Тут звертає на себе увагу термін «кожний громадянин України», що звужує суб'єктний склад осіб, на яких в Україні поширюються права й обов'язки в екологічній сфері. Цей склад не обмежується громадянами України, включає кожного, хто перебуває на території України. Саме в такому контексті термін «кожен» використовується в Конституції України [9] (приміром, «Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань» – частина 4 ст. 55) та в інших законах, зокрема, у Цивільному кодексі України, у якому зафіксовано, що кожен має право вимагати припинення діяльності, що призводить до нищення, псування, забруднення довкілля (частина друга ст. 293). Відповідно до рішень Конституційного Суду України, під «кожним» слід розуміти громадянина України, іноземця, особи без громадянства (див. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г. П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) [10]. На більш широкому розумінні суб'єктного складу осіб, що можуть оскаржувати в порядку адміністративного судочинства порушення природоохоронного законодавства, зробила акцент і Велика Палата Верховного Суду України під час розгляду справи за позовом МБО «Екологія-Право-Людина» до ТОВ «Аквадельф» про заборону діяльності дельфінарію [11]. Тут слід нагадати, що, за Кодексом адміністративного судочинства України, припинення юридичних осіб чи підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців у випадках, визначених законом, здійснюється судом за зверненням суб'єкта владних повноважень (у нашому випадку це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища). У постанові від 11.12.2018 р. Велика Палата Верховного Суду зазначила, що природоохоронна організація (МБО «Екологія-Право-Людина»), згідно із законодавством України (зокрема, Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та ін.), має право звернутися до суду з метою усунення порушень відповідачем вимог природоохоронного законодавства. Водночас, оскільки в даному випадку позивач фактично реалізує повноваження органів державної влади, які зобов'язані здійснювати контроль за дотриманням природоохоронного законодавства, цей спір має публічно-правовий характер, а отже, повинен вирішуватися в порядку адміністративного судочинства. Керуючись зазначеними судовими рішеннями в ст. 16 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»,

слід конкретизувати склад суб'єктів, котрі матимуть право подавати до суду позов про зупинення чи припинення діяльності підприємства у разі порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля, включивши до нього (до складу) громадян та громадські природоохоронні об'єднання [12].

Із питанням, що розглядається, кореспондуючий зв'язок має припис Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», у якому йдеться про «обмеження чи зупинення (тимчасове) діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, законодавства про оцінку впливу на довкілля ...» (пункт "в" частини першої статті 20-2). У цьому приписі звертає на себе увагу шгучне розведення (відмежування) законодавства про охорону навколишнього природного середовища від законодавства про оцінку впливу на довкілля. Останнє є складовою законодавства про охорону навколишнього природного середовища, забезпечує на стадії планування діяльності, що є екологічно ризиковою, врахування екологічних вимог цього законодавства. Зокрема, відповідно до цих вимог, у висновку з оцінки впливу на довкілля визначають екологічні умови провадження планованої діяльності. Тож редакцію зазначеного припису слід уточнити, виклавши її в наступному варіанті: «обмеження чи зупинення (тимчасове) діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, у тому числі законодавства про оцінку впливу на довкілля ...».

Висновки. Підводячи підсумки результатів проведеного дослідження, слід зазначити наступне:

а) потребують уточнення законодавчі підстави застосування такого заходу, як тимчасова заборона (зупинення) діяльності підприємств чи окремих їх цехів (дільниць) й одиниць обладнання. У частині другій ст. 16 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» має бути зафіксовано, що це має відбуватися лише тоді, коли недотримання екологічних умов, передбачених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності та проектах будівництва й іншої господарської діяльності, створює небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля;

б) не є прийнятною така підстава припинення планованої діяльності, як систематичні порушення у сфері оцінки впливу на довкілля, що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин (частина третя ст. 16 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», адже небезпечно для довкілля джерело техногенних впливів (підприємство, де має місце порушення екологічних умов діяльності, яке не можна усунути з різних причин) має бути оперативньо нейтралізовано шляхом повного припинення його діяльності. Тому в частині третій ст. 16 зазначеного Закону слово «систематичні» слід вилучити з контексту «порушення у сфері оцінки впливу на довкілля, що не можуть бути усунені з технічних, економічних або інших причин»;

в) у частині четвертій ст. 16 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» слід конкретизувати склад осіб(включивши до нього, зокрема, громадян та приро-

доохоронні громадські об'єднання), котрі мають право подавати позови про тимчасову заборону (зупинення) або припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля. Це усуне ускладнення при вирішенні питання про те, чи дана особа має подавати позов про зупинення (припинення) відповідної діяльності;

г) із урахуванням того, що законодавство про оцінку впливу на довкілля є складовою законодавства про охорону навколишнього природного середовища, пункт "в" частини першої статті 20-2 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» доцільно викласти в наступній редакції: «обмеження чи зупинення (тимчасове) діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, у тому числі законодавства про оцінку впливу на довкілля...».

Використані джерела:

1. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059>. (дата звернення: 08.01.2021).

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. (дата звернення: 08.01.2021).

3. Порядок обмеження, зупинення (тимчасово) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Постанова Верховної Ради України від 20.10.1992 р. № 2751-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2751-12#Text>. (дата звернення: 08.01.2021).

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації повноважень органів виконавчої влади у сфері екології та природних ресурсів, у тому числі на місцевому рівні: Закон України від 16.10.2012 р. № 5456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5456-17/card2#Card>. (дата звернення: 08.01.2021).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру: Закон України від 09.04.2014 р. № 1193-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1193-18#Text>. (дата звернення: 08.01.2021).

6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card>. (дата звернення: 08.01.2021).

7. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>. (дата звернення: 08.01.2021).

8. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. (дата звернення: 08.01.2021).

9. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-vr#Text>. (дата звернення: 08.01.2021).

10. Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1997 р. №6-зп у справі 18/1148-97. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-97>. (дата звернення: 08.01.2021).

11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 11 грудня 2018 р. у справі № 910/8122/17. URL : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78977479>. (дата звернення: 08.01.2021).

12. Комарницький В. М., Єрофєєв М. І. Правові питання взаємодії правоохоронних органів із громадськістю щодо забезпечення охорони довкілля. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2020. Вип. 3 (91). С. 232-233.

References:

1. Pro otsinku vplyvu na dovkillia: Zakon Ukrainy vid 23.05.2017 r. № 2059-VIII. (2017) N. p. URL : [https:// zakon.rada. gov. ua/laws/show/2059](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059). [in Ukrainian].
2. Pro okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha: Zakon Ukrainy vid 25.06. 1991 r. № 1264-XII. (1991) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12). [in Ukrainian].
3. Poriadok обмеження, зупинення (тимчасово) chy pryupynennia diialnosti pid pry emstv, ustanov, orhanizatsii i ob'ektiv u razii porushennia nyny zakonodavstva pro okho ronu na vkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 20.10. 1992 r. № 2751-KhII. (1992) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2751-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2751-12#Text). [in Ukrainian].
4. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo optymizatsii povnovazhen orhaniv vykonavchoi vlady u sferi ekolohii ta pryrodnykh resursiv, u tomu chysli na mistsevomu rivni: Zakon Ukrainy vid 16.10.2012 r. № 5456-VI. (2012) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/5456-17/card2#Card](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5456-17/card2#Card). [in Ukrainian].
5. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo skorochennia kilkosti dokumentiv dozvilnoho kharakteru: Zakon Ukrainy vid 09.04.2014 r. № 1193-VII. (2014) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1193-18#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1193-18#Text). [in Ukrainian].
6. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. (2003) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card). [in Ukrainian].
7. Pro osnovni zasady derzhavnogo nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti: Zakon Ukrainy vid 05.04.2007 r. № 877-V. (2007) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text). [in Ukrainian].
8. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lyupnia 2005 r. № 2747-IV. (2005) N. p. URL : [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15). [in Ukrainian].
9. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. (1996) N. p. URL : [https:// zakon.rada. gov. ua/laws/show/254%D0%BA/96-vr#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-vr#Text). [in Ukrainian].
10. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 25.11.1997 r. №6-zp u spravi 18/1148-97. (1997) N. p. URL : [https:// zakon. rada.gov.ua/ laws/show/v006p710-97](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-97). [in Ukrainian].
11. Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 11 hrudnia 2018 r. u spravi № 910/8122/17. (2018) N. p. URL : [http:// reyestr. court.gov.ua/Review/78977479](http://reyestr.court.gov.ua/Review/78977479). [in Ukrainian].
12. Komarnytskyi, V. M., Yerofeiev, M. I. (2020) Pravovi pytannia vzaiemodii pravo okho ronnykh orhaniv iz hromadskistiu shchodo zabezpechennia okhorony dovkillia. *Visnyk Luhanskoho derzhatonoho univertsytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka - Bulletin of Luhansk State University of Internal Affairs named after E. Didorenko, issue 3 (91), 232-233.* [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 09.01.2021

Комарницький В. М., доктор юридических наук, професор, ректор Луганського державного університету внутрішніх дел имени Э. А. Дидоренко (г. Северодонецк, Украина)

ПРИОСТАНОВКА (ПРЕКРАЩЕНИЕ) ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ В СЛУЧАЕ НАРУШЕНИЯ ИМИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ ОЦЕНКЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ

В статье рассматриваются вопросы приостановки и прекращения деятельности предприятий в случае нарушения ими требований законодательства об оценке воздействия на окружающую среду. Анализируется развитие правового регулирования от-

ношений, связанных с применением указанной меры реагирования на соответствующие правонарушения; акцентируется внимание на его недостатках (правового регулирования), обосновываются предложения по их устранению. В частности, доказывается целесообразность корригирования законодательных оснований, при наличии которых может осуществляться приостановка или прекращение эксплуатации предприятия, его отдельных цехов (участков), в процессе которой нарушаются экологические условия, определенные в заключении оценки воздействия на окружающую среду; аргументируются предложения по уточнению круга лиц, имеющих право подавать в суд иски о приостановке деятельности предприятий; обращается внимание на несогласованность законодательных предписаний о приостановке деятельности предприятий в случае нарушения законодательства об оценке воздействия на окружающую среду.

Ключевые слова: приостановка (прекращение) деятельности предприятий, оценка воздействия на окружающую среду, планируемая деятельность, экологические правонарушения, охрана окружающей среды.

Komarnytsky V., Doctor of Law, Professor, Rector National Police of Ukraine Luhansk State University of Internal Affairs named after E. Didorenko (Sievierodonetsk, Ukraine)

SUSPENSION (TERMINATION) OF ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN CASE OF VIOLATION OF THE LEGISLATION ON THE ASSESSMENT OF THE IMPACT ON ENVIRONMENT

The article discusses the issues of suspension and termination of activities of enterprises in case of violation of the requirements of the legislation on environmental impact assessment. The development of legal regulation of relations related to the application of this measure of response to relevant offenses is analyzed, attention is paid to the peculiarities of suspension (termination) of activities of enterprises in accordance with the Law of Ukraine "On Environmental Impact Assessment", there is a need to improve the legislation regulating this area of public relations.

According to the author, the legislative grounds for stopping and stopping the operation of the enterprise or its individual industries (districts) that violate the legislation on environmental impact assessment need to be adjusted.

The author also argues that we should not expect that violations committed by the company in the field of environmental impact assessment, can not be eliminated for technical, economic or other reasons, will become systematic. The activity of such an enterprise must be completely terminated as soon as the relevant offense is detected in it.

The article substantiates the need to specify in the Law of Ukraine "On Environmental Impact Assessment" (Article 16) the composition of persons who have the right to file lawsuits for temporary prohibition (suspension) or termination of enterprises in case of violation of environmental impact assessment legislation. This will eliminate the complications that arise in practice when deciding whether or not a person should file a lawsuit to suspend (terminate) the activity.

The article also proposes editorial clarifications of the provisions of the Law of Ukraine "On Environmental Protection" (Articles 20-2) concerning "restriction or suspension (temporary) activities of enterprises and facilities regardless of their subordination and form of ownership", if their operation is carried out in violation of the legislation on environmental impact assessment.

Keywords: suspension (termination) of activity of enterprises, environmental impact assessment, planned activity, ecological offenses, environmental protection.